

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno . . . 180 K
 mesečno 15
 zaased. ozemlje . 300
 za inozemstvo . . 400

Dglasi za vsak mm višine
 stolpe (58 mm) . 2 K
 ali oglaš. do 30 mm
 stolpe (58 mm) . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 164
 Telefon št. 72

Upravišтво:

Edna ulica št. 5
 Telefon št. 35

Račun kr. pošt. ček. uradu št. 11.542.

Ljubljana, 15. januarja.

Sprememba prisege.

Beograd, 15. jan. (Izv.) Demokratski klub ima jutri ob 9. uri plenarno sejo, v kateri bo izjavil ali pristane na izmeno zakletve ali ne. Mnenja so deljena, odločitev se bo sprejela v sporazumu z radikalci.

Beograd, 15. jan. (Izv.) Danes ob 11. uri se je vršila seja klubovih načelnikov, na kateri se je razpravljalo o spremembi poslovnika. Radikalci in demokrati so stali na stališču, da soglašajo samo s spremembo poslovnika, v kolikor se tiče tehnične strani, v smislu da se zoži moč predsednika. Zemljoradniki so rekli, da se bodo šele jutri definitivno odločili in dali svojo izjavo. Druge skupine so zahtevale spremembo prisege. Korošec je zahteval, da se najpoprej spremeni prisega, opozicijanci bi potem tako spreminjeno prisego položili in nato bi se nadaljevalo delo v poslovnem odboru glede ostalih spreminjalnih predlogov. Ko se to izvrši, naj bi se izvolil ustavni odbor. Jutri dopoldne ob 9. uri se vrši zopet seja načelnikov, pri kateri pade odločitev.

Muslimani so se izjavili za spremembo zakletve. Njihovo stališče izhaja iz intervjuja, ki ga je beograjskim listom dal muslimanski vodja dr. Spaho, rekoč: Kot pogoj za sodelovanje v vladi zahtevajo muslimani sodelovanje po ene politične grupe iz Slovenije in Hrvaške. Oni sami ne morejo nositi vse odgovornosti, da sodelujejo pri sklepanju ustave ob odsotnosti imenovanih strank, ker bi po mišljenju mnogih bila taka ustava Hrvatov in Slovencev usiljena! Kar se tiče uprave, je želja muslimanov, da se kljub sprejetju nove ustave še za nekaj let prihrani današnja administrativna razdelitev, dokler se v tej dobi ne vzgoji uradniški kader, ki bi mogel upravljati državni aparat. Beograd še nima dovolj zgradb. V načelu pa so muslimani po izjavi dr. Spahije vedno branitelji narodnega edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Muslimani pretijo, da zapuste zbornico, če se zakletva ne spremeni.

Avstrija pred poginom?

Maribor, 15. jan. (Izv.) Vsi potniki, ki so prišli danes iz Avstrije, pripovedujejo o obupnem položaju avstrijske republike. Francoska vlada na kriza, ki ima za posledico odgoditev konference premierjev, na kateri se bo razpravljalo tudi o finančnem položaju Avstrije in finančni pomoči antante, je izzvala na dunajski borzi velikansko paniko in so valute znatno poskočile. Za en dinar se plača že 20 kron, pričakovati pa je še nadaljnega padca avstrijskega denarja. Stavka poštnih, brzozajnih in telefonskih nastaviteljev postaja vedno bolj občutna in pomanjkanje je nezno. Za jutri je napovedanih več shodov za združenje z Nemčijo, o čemer se govori kakor že o gotovi stvari.

Dunaj, 14. januarja. Dunajski listi objavljajo spomenico, ki jo je osrednja zveza društev nemškoavstrijskih državnih namestencev izročila generalnemu tajniku avstrijske sekcije reparacijske komisije in ki prav med drugim: Res tarjna pomoč se more pričakovati samo od velikopoteznega dejanja, obnove Avstrije. Avstrijskim državnim namestencem ni za zameriti, ako za svoje delo za državno skupnost zahtevajo plačilo, da morejo živeti. Država po izjavah vlade žalobno nima več potrebnih sredstev. Inflacija novčanice je povzročila zmanjšanje vrednosti krone in s tem podražitev blaga. V zadnjem času so se državne finančne težave tako posostile, da je dvomljivo, ali se bodo mogle o pravem času izplačati itak pičle plače. V vedno krajših presledkih se ponavljajoče stavke v posameznih državnih obratih ali v državi upravi se ne smejo smatrati za čine politične ali socialne nagajivosti, temveč za psihološko povsem umiljive izbruhe popolnega obupanja in brezupnosti. Rastoči nemir in gibanje med javnimi nastavitelji se mora označiti samo kot izraz grenkega razočaranja zaradi razmer po saint-

germanskem miru. Ni naloga spomenice, da bi preiskovala, kakšne razloge je imela ententa, da je v saintgermanskem miru ustvarila avstrijsko republiko v sedanji obliki in ji zapovedala, da mora varovati svojo neodvisnost. Ker se je to zgodilo, je upravičena domneva, da ima republika Avstrija in njena neodvisnost za interese antante neki poseben pomen in da so zato entente sile v spremeni noti k mirovni pogodbi obljubile potrebno gospodarsko pomoč. Samo ena alternativa je: ali naj vevlasti ukrenejo vse, da se vzdrži stvor saintgermanske mirovne pogodbe, republika Avstrija v sedanji obliki, — ali pa bo republika Avstrija poginila, s čimer bi se ves z mirovnimi pogodbami ustvarjeni mednarodni politični sistem silno omajal, ako ne popolnoma porušil. Sami krediti za živila ne zadostujejo za obnovo Avstrije. Avstrija potrebuje predvsem dolgoročne kredite, da si nabavi sirovine, premoga in umetnih gnojil. S tem se bo ojačila davčna moč in javni delodajalec bo organe in delavce javnosti lažje plačal tako, da jim bo vsaj mogoče skromno življenje. Stiska avstrijskih državnih nastaviteljev je postala tako velika, da lahko postane resna nevarnost za obstoj avstrijske republike. Popolnoma zavedajoči se dalekosežnosti te izjave ugotavljamo pred forumom vse evropske javnosti, da državnim nastaviteljem svoje službe fizično ne bodo mogli več opravljati, ako se jim ne da hitra pomoč. Ako se tem ljudem, katerih osem desetih skoro poginja od lakote, v najkrajšem času ne da možnost, da bi se vsaj nekoliko prehranili, se mora danes ali jutri računati z izbruhom obupa, ki bo pomenil konec te obžalovanja vredne države. Konec Avstrije v današnji obliki pa bi bil tudi konec onega političnega sistema, ki se je ustvaril z mirovnimi pogodbami.

Beograd, 15. januarja. Za italijanskega generalnega konzula v Zagrebu je imenovan legacijski tajnik Gonzalvo Sumonte. Novi italijanski konzul je svoje mesto že nastopil.

Osijek, 15. januarja. Vsi komunisti, ki so se nahajali v tukajšnjih zaporih in so obtoženi veleizdaje, so bili izročeni sedaj zagrebškemu sodišču, ki je za Hrvaško in Slavonijo edino kompetentno, da sodi v slučaju veleizdaje.

Split, 15. januarja. V tvornici cementa „Dalmacija“ v Šucurcu je izbruhnila stavka delavcev, ki so se spili z nadzorniki.

Split, 15. januarja. Obravnava proti morilcu duhovnika Jerića je odgojena.

Morilca menijo še pred obravnavo poslati na univerzitetno kliniko, da preiščejo tam njegovo duševno stanje.

Karlobag, 15. januarja. (Izv.) Tu se je ustanovil klub demokratske stranke za primorsko podgorje in otok Pag, ki je dosedaj še okupiran od Italijanov.

Pariz, 15. januarja. Italijanski senator Marconi je izjavil zastopniku časopisa, da se še v teku tega leta vzpostavi brezžični telefonski promet med Evropo in Ameriko.

Osijek, 15. januarja. (Izv.) Pred 14 dnevi je prišel tu dvakrat na teden izhajati zijonistični list „Judisches Wollschlaff“. Odgovorni urednik je dr. Handler.

Pogajanja z zemljoradniki.

Beograd, 15. jan. (Izv.) Zemljoradnički klub je danes z večino vseh proti štirim glasovom načeloma sklenil, da stopi v vlado.

Beograd, 15. januarja. (Izv.) Zemljoradnički klub je določil za pogajanja za vstop kluba v vlado poslance Joco Jovanovića, Miloradovića in dr. Vošnjaka. Po informacijah Vasega poročevalca je večina zemljoradniških poslancev za vstop v vlado. Težkoča obstoja samo v tem, ker zahtevajo zase portfelj za agrarno reformo in za obnovo zemlje. Slednjega sicer lahko takoj dobe, dočim hočejo portfelj za agrarno reformo radikalci radi muslimanov na vsak način obdržati zase.

Današnja seja konstituantne.

Beograd, 15. jan. (Izv.) Na današnji plenarni seji skupščine se je obravnavala verifikacija mandatov. Predlog odseka, naj se en radikalni mandat v Macedoniji ne verifikira, je bil odklonjen, ker je večina demokratskih glasovala za verifikacijo.

Na začetku seje je novo zapriseženi zajedničkarski poslanec don Kerubin Segvić se brdsko pritoževal rdi železniških kart. Trdil je, da po poslovniku poslanci, ki niso položili prisege, sicer ne morejo vršiti mandata, da ga pa niso izgubili, da jim torej tičejo poslanske proste karte. Ves njegov govor je zbornica spremljala z opetovanimi salvami burnega smeja. Predsednik mu je pojasnil, da so proste karte izdane samo v svrhu, da se mandat izvršuje, nezapriseženi poslanci vsled tega nimajo pravice do proste vožnje.

Beograd, 15. januarja. (Izv.) Današnja seja verifikacijskega odbora je bila odgojena radi odsotnosti predsednika dr. Pečića in pa ker komunisti in člani Narodnega kluba, ki še niso prisegli, ne morejo izvrševati poslanske pravice.

Beograd, 15. januarja. (Izv.) Vesti nekaterih listov, da vlada v demokratskem klubu radi ustavnega vprašanja nesoglasje, so prazne izmislicotine.

Beograd, 15. januarja. (Izv.) Na današnji seji demokratskega kluba so bili dr. Angelićević, Andrija Radović in dr. Šuškalović določeni, da vzdržujejo stalne stike z ostalimi klubi in vedno poročajo.

Muslimani in Pašić.

Beograd, 15. januarja. (Izv.) Pri včerajšnjih pogajanjih Pašića z muslimani je poslanec Korkut izjavil, da bo posredoval v zadevi Radića. Pašić mu je odgovoril, da vlada ne potrebuje nobenega posredovalca in se tudi ne bo pogajala z Radićem. Kdor je za državo, ta naj pride v Beograd, kdor pa je proti državi, s tem se sploh ne bomo pregovarjali. Kar se tiče ureditve države, so muslimani zahtevali znižanje števila oblasti. Pašić je odklonil tudi zahtevo po odgoditvi volitve ustavnega odbora. Korkut je bil radi Pašićeve odločnosti osupljen in je pozneje prosil Davidovića, naj vpliva na Pašića, da bo bolj poustljiv.

Soc.-demokrati protestirajo proti prestolnemu govoru.

Beograd, 15. januarja. Predsedništvo socijalno - demokratske stranke je poslalo predsedniku konstituantne pismo, v katerem protestira, da konstituantna nadaljuje svoje delo po vsiljenem poslovniku in ker se je po prvem pogrešku, namreč s polaganjem prisege, napravila sedaj druga napaka s prestolnim govorom, ker se s tem žaljo suverena prava konstituantne. Republikanski klub je tudi pismeno protestiral, trdeč, da je konstituantna edina suverena oblast v državi ter da njenega zasedanja ne more otvoriti nobena druga oblast, razen one, ki jo konstituantna sama izvoli. Zato ne morejo republikanci prisostvovati članju prestolnega govora.

Razburjenje v Dalmaciji.

Split, 15. januarja. Vesti, ki so došli iz Rima in Beograda glede odgodenja izvršitve rapalske pogodbe za nekoliko mesecev, so izzvale po vsem okupiranem ozemlju in v Dalmaciji veliko razburjenje. Ljudstvo bi odgodenje tem težje prenašalo, ker so Italijani zopet pričeli nadaljevati preganjanje. Na Paznamu so aretirali nekega kmeta, ki je zbiral darove za našo vojsko, kadar pride. V neki benkovački vasi so aretirali učitelja z vso njegovo družino vred, ker je delal priprave za sprejem naše vojske. V Silbi so čakali in karabinjerji trgali ljudem naše kokarde, jih metali na tla in jih tepali z nogami. Župniki in učitelji so izpostavljeni najnesramnejšim nasilstvom. Zadrške ječe so zopet polne naših rojakov. Prebivalstvo pošilja regentu in ministrom brzozajve, v katerih zahteva zaščito in prosi, naj bi se evakuacija čim prej izvršila.

Nova francoska vlada

Pariz, 15. januarja. Senator Perret je imenovan za ministrskega predsednika.

Berlin, 15. januarja. (Izv.) Nemški časopisje komentira imenovanje Perreta za novega francoskega ministrskega predsednika in pravi, da pomeni to imenovanje ostro nacionalistično politiko Francije v soglasju s predsednikom Millerandom. Angliji je novi predsednik simpatičen. To se sklepa iz dejstva, da je Lloyd George pripravljen priti dne 19. januarja na ministrsko konferenco v Pariz, dočim je poprej, ko je še Legyues bil francoski ministrski predsednik, pošiljal Churchill.

Dober odgovor.

Beograd, 15. januarja. (Izv.) Poslanec Jovanović je stavljal na ministra zunanjih zadev upit o dogodkih in državljanski vojni na Irskem ter je vprašal, da li velja načelo samoodločbe narodov tudi za velike države in njihove neosvojene narode. Dodal je, da stavlja to vprašanje, ker se tudi Anglija meša v naše notranje zadeve, razpravlja o njih v parlamentu in se je celo drznila poslati v Crno goro dva višja častnika gledat, ali se volitve vrše res svobodno. Zunanji ministri Pašić je rekel, da je Irski sestaven del Velike Britanije, da so dogodki na Irskem angleška notranja zadeva, Anglija pa da se službeno tudi ni nikdar vmešavala v naše notranje zadeve in da dotična dva častnika nista bila odposlanca angleške vlade.

Veleizdajniški slovaški agitatorji.

Budimpešta, 15. januarja. (Izv.) Czepl javlja brezžično, da je znani češkoslovaški veleizdajnik pater Jehlička v Newyorku imel veliko zborovanje Slovkov, na katerem jih je ščeval proti češkoslovaški domovini, za odpad Slovkov od Čehov in njihova zveza s Poljaki ter združitve z Madžarsko. Zborovanje je baje končalo z izjavo - klici Pilsudskemu in Hortyju.

Žigovanje avstr. rente

Beograd, 15. januarja. (Izv.) Ministrstvo financ je izdalo naredbo, da se avstrijske rente izza pred vojne, ki so doslej ostale nežigosane, morejo predložiti v žigovanje še do 19. marca 1921. To žigovanje se bo vršilo v Zagrebu, Ljubljani, Splitu, Sarajevu, Novem Sadu in pri glavni direkciji državnih dolgov.

Vprašanje Vilne.

Berlin, 15. januarja. (Izv.) Odbor Zveze narodov je od generala Zeligovskega zahteval ultimativno da mora izprazniti Vilno.

Grki v Mali Aziji.

Rim, 15. januarja. (Izv.) Grški glavni stan javlja, da napreduje grška ofenziva v Mali Aziji. Agenzija Stefani pa javlja, da so komunisti ustavili grško ofenzivo.

Prednateženje zakonov

Beograd, 15. jan. (Izv.) Jutri ob 10. uri dopoldne se vrši seja odbora za izdelanje spl. občanskega zakona in civilnega procesa, ki bi veljal za vso kraljevino. Dne 17. t. m. pa bo v dvorani seminarja pravniške fakultete v Beogradu pričel svoje delo odbor za sestavo novega kazenskega zakonika in kazenskopravnega reda. Oba odbora sta sestavljena iz najboljših pravnikov, zlasti so v odboru za kazenski zakon profesorji kazenskega prava vseh treh naših univerz.

Pismo iz Prage.

Praga, 10. januarja 1921.
Splošne stvari. Češka politika stopa v novo leto v štadiju notranjega preurejanja in prepore, ki se je začel že pred pol letom. V vseh strankah je stalna kriza, ki pomenja konec strank in izpremembo političnih temeljev: to da ta izprememba se ne more izvršiti takoj vsled zunanjih, svetovnih vzrokov. Vključ vsemu strankarskemu egoizmu, si ne upajo stranke storiti ničesar, kar bi škodovalo državi.

Za kulisami se vrše pogajanja za novo koalicio, ki bi prevzela vlado, in bi nadomestila sedanjo uradniško vlado, ki jo napadajo vse stranke zato, ker je neparlamentarna. Uradniška vlada se na to ne ozira in gre svojo pot naprej od naloge do naloge in razrešuje vprašanja, ki bi jih parlamentarna vlada ne bila mogla razrešiti. Ko je energično onemogočila boljševiški puč, je nastopila vlada enako energično proti hujšanju nemških agitatorjev, ki so se skrivali za pacifističnim napisom: „Union of democratic Control“. Vlada je društvo razpustila in prepovedala vsako nadaljnjo delovanje. Nemci kričijo o krivicah, a svet se za to ne bo zmenil, ker jih pozna.

Kot predsednik bodočega ministristva se imenuje šef agrarne stranke, bivši minister, posl. Švekl. Pravi se, da bo prehod k novemu parlamentarnemu kabinetu počasen: uradniški kabinet se ima najprej izpremeniti v „mesanega“, t. j. da bi bilo v njem nekaj ministrov, zastopnikov strank, šele potem bi prišel čisto parlamentarni kabinet. Zdi pa se, da ta sprememba ne pride še tako kmalu, posebno zato, ker si najmočnejša stranka prejšnjega kabineta (soc. dem.) ni na jasnem glede svoje sedanje sile. Po secesiji boljševikov skuša sedanja ona povzročiti razdor med komunisti, in z levico razvzati ožje zveze. Razpravlja se tudi o kooperaciji med socialnimi demokrati in češkimi socialisti a to posebno v obliki združenja ne bo mogoče.

Trebitsch-Lincoln in pripravljene Ludendorffov prevrat v srednji Evropi. Zdi se, da je pripravljen močaristični prevrat v srednji Evropi izdal znani glavni faktor v Kappovem puču v Berlinu, mednarodni pustolovec Trebitsch-Lincoln. Razkritje, ki je izšlo iz Prage, je vzbudilo veliko senzacijo v angleškem, francoskem in nemškem tisku in dasi hode dunajski klerikalni tisk, ki je prej tem kompromitiran, celo stvar osmisliti, je popolnoma jasno, da je bila stvar pripravljena in da imajo Celi zaslugi, da so načrte razkriti. Govorijo, da je bil Trebitsch-Lincoln v Pragi, kamor je pribežal iz Madžarske pred Horthyjem, katerega agenti so ga hoteli odsiliti. V Pragi ga je vlada odklonila, prodal pa je načrte, ki jih je že prej izdal neki ententni državi, skupini političnih strank. Politčne stranke so pregledale podatke Trebitscha-Lincolna in so podale izgotovljen laborator ministru Benešu, ki je takoj posredoval pri ententi, da bi onemogočil načrt Ludendorff-Horthy. Obtem se je polastil teh razkritij ententni tisk.

Trebitsch-Lincoln je med tem odšel na Dunaj in se je dal zopet podkupiti od avstrijsko-madžarskih reakcionarov, ki so se balj sramote, toda prepozno. Ententa je dognala, da vsi podatki soglašajo in vse niti so vodile v gnezdo reakcije — v Bavarsko. Zato je ukrenila, kar je bilo treba. S tem je bil onemogočen plan znane reakcije-

narske kliše v Franciji, ki je pripravljala katoliški južnonemški blok proti Prusiji: vpliv te kliše na zunanjo politiko je bil s tem precej prizadet.

Ceni-Jugoslavo-Bolgari. Po znamenit vzmernjanju v enem delu beograjskega časopisa zaradi zblizanja med Jugoslavijo in Bolgarijo, skušajo sedanji češki listi to razburjenje v Beogradu pomiriti. Agrarni listi, ki so največ pozornosti obračali na Bolgare in najbolj glasno pozdravljali Stambolijskega, izjavljajo sedaj, da s tem ni so hoteli vplivati na Jugoslavijo. Francoski organ zunanje ministrstva, „Gazette de Prague“, je priobčil v zadnji številki dolg članek o tem, gotovo zato, da bi v Jugoslaviji ne nastalo mnenje — oziroma če je nastalo, da bi se popravilo — da bi se bil morebiti češki narod ali vlada hotela vmešavati med oba naroda. List poudarja nezadovoljnost z ene strani beograjskega tiska (Politika) in odklanja, da bi češkoslovaška republika hotela posredovati med Bolgarijo in Jugoslavijo, da je torej razburjenje v Beogradu čisto nepotrebno. Simpatije, s katerimi je bil Stambolijski sprejet v Pragi, so izhajale iz starega češkega siovanofilstva in ni šlo za to, da Praga postane sodnik med Sofijo in Beogradom. Mi vemo, da je ta zveza mogoča je neposredno med Jugoslavo in Bolgari. Na koncu se obrača zagranično glasilo ministra Beneša s toplimi besedami na Jugoslavo in jim zagotavlja brezpogojno iskrenost in zavezanost zvestosti. Zadnje dni je prišel v Prago iskat kulturnih zvez bolgarski pisatelj Aleksander Dživkov: priobčil je nekaj člankov. „Gazette de Prague“ prinaša njegov članek „Češka literatura v Bolgariji“.

Češko-francoske zveze so bile zadnje čase jasno potrjene z iskrenimi, da pristranimi slovesom generala Pellé, ki je odhajal iz Prage. General Pellé je prišel v Prago takoj po prevratu, bil je šef francoske vojaške misije in je bil obtem francoski vojaški ataše v Pragi in generalisimus, oziroma šef generalnega štaba češkoslovaške armade. Bil je priljubljen med vojski in v javnosti si je s svojimi nastopi znal pridobiti splošne simpatije in eno prvih mest. S svojo korektnostjo, s taktom, izobrazbo in strokovnim znanjem je bil opora vladi in zdelo se je, da je ne nadomestljiv. Ko ga je francoska vlada imenovala za francoskega komisarja v Carigradu, je češka vlada storila vse, da bi prijeljubljeni gost ostal v Pragi. Minister Beneš se je osebno peljal v tej zadevi v Zenevo in Pariz. Francoska vlada je izjavila, da nima primernejše sile za ono važno mesto v orientu in da to imenovanje ne spremeni pristranskega razmerja med Prago in Parizom. Tako se je generalisimus Pellé dne 1. januarja t. l. ločil iz Prage. Pri tem mu je republika izkazala čast, ki se dajejo samo najbolj zaslužnim sinovom lastnega naroda. Predsednik Masaryk je napisal generalu poslovno pismo v imenu armade in države, ki je bilo več ko pristrano in več ko prijateljsko in general je iskreno in javno kazal vse svoje simpatije do Čehov. V noveletni številki „Venkova“ je priobčil intervju, v katerem pravi, da prištevata dve leti v Pragi med najlepše dni svojega življenja... sem prepričan, da sta naši dve državi za vselej združeni. Zapišam vašo zemljo z globoko vero v njeno bodočnost.

Politične beležke

Radicevci na Slovenskem. V imenem pri Podčetrtku je imela o. t. m. Radiceva stranka javen shod, na katerega je prišlo zlasti mnogo Hrvatov. Treznejši poslušalci so si pri demagoških izjavanjih govornikov mislili svoje, nerazodni so se navduševali za samostojno slovensko republiko, najbolj pa je ugajala vsa komedija nemčurjem, ki so po zborovanju govorili, da je bilo „sehr schön“ in vplili „Heil Radice!“

Našli komunistov. Iz zaplenjenih spisov prilikom razpuščanja komunističnih organizacij je razvidno, da so se komunisti resno pripravljali na državni udar in to v noči od 28. na 29. decembra. Istotako je dožazano, da je bil na komunističnem kongresu v Vukovaru izbran tajni akcijski revolucionarni komitej, ki je preko svojih delegatov imenovalih agentov, katerih je bilo okoli 600, vodil priprave za revolucionarni pokret in bil faktični izvršilni organ sovjetske vlade v Moskvi, s katero je bil v trajni zvezi. Med zaplenjenimi dokumenti nahaja se pismo predstavnika jugoslovanskih komunistov v sovjetski vladi Ilje Milkiča, v katerem pravi: Milijoni delavskega naroda sovjetske republike so pripravljene podpirati akcijo jugoslovanskega proletariata, ker veruje v njegovo skorajšnjo zmago. Istotako je zaplenjena poslanica komisarja Zinovjeva na Kownskem kongresu, v kateri pravi Zinovjev: „Mi smo prepričani, da bo vaše delo pokazalo proletariatu pot, ki vodi k zmagi! Borba revolucionarnih proletariatskih mas jamči vašo jutrajšnjo zmago. Prepričan sem, da bo jugoslovanski proletariatski s ponosom izvršil svojo nalogo.“ Dalje so našli med dokumenti tajni Statut mednarodnih komunističnih agentov, ki prepisuje naloge agentov. Ti morajo imeti na razpolago vse podatke, zato morajo biti v zvezah z uradnimstvom, morajo imeti pripravljene ponarejene pečate državnih in vojaških oblasti. Zaplenjena je tudi korespondenca s komunističnimi organizacijami v Budimpešti in na Dunaju. Pri nekem Nikoli Ottu iz Budimpešte je najdeno pismo, pripravljeno in adresirano na nekoga dijak na Dunaju, v katerem pravi: „Tu je voda že toliko topla, da se moremo univati, zato pridedimo v noči od 28. na 29. decembra velik rdeči ples. Skoda, da vi na Dunaju še ne morete tega, ker vaše dekoracije še niso izdelane.“ Pri preiskavi je Oto priznal, da rdeči ples znači nameravano komunistično revolucijo. Tudi med ruskimi begunci je postajala komunistična organizacija. Pri aretirani telefonski in brzojavni uradnici Strujičevi v Sarajevu je policija našla celo zbirko prepisov uradnih telefonskih pogovorov in brzojav med sarajevsko in beograjsko vlado. Po mišljenju komisij, ki vodijo preiskave, komunistični udar, ako bi tudi izbil 28. decembra, ne bi imel nobenega uspeha, ker je bil organiziran precej naivno, a na vsak način bi zahteval velikih žrtv v vrstah prevratnikov, ker je bila vlada že poprej dosti točno informirana o namerah komunistov iz podatkov, ki jih je dobila večinoma iz inozemstva, kjer so bili zastavljeni razni kurirji, ki so potovali v Jugoslavijo z navodili sovjetske vlade.

Francoski poslanik v Beogradu, g. de Fontnay, bo baje — hekor nam javlja depeša iz Pariza — imenovan

za poslanika v Kopenhagenu. Tamkajšnji poslanik Claudel odide v Tokio. Vest se nam ne zdi zelo varjetna, ker g. de Fontnay kot eden naložljivih francoskih diplomatov pač ne bo zamenjal odličnega beograjskega mesta za politično manj važno pozicijo v Kopenhagenu.

Črnogorski poslanec Spasoje Piletić, ki je bil izvoljen v Crni gori

koč nadstrankarski kandidat je stopil v zemljoradniški klub.

Kako boljševiki zatirajo štrajke. Švedski listi poročajo: Sovjetska vlada je objavila stroge odredbe proti stavkajočim. Štrajkarje se kaznuje z zapornim od 1—5 let, ter se vzame kaznjencevi družini karte za živila.

Domače vesti.

Ljubljana, 15. januarja.

Občni zbor Političnega kluba JDS se vrši v petek dne 21. januarja t. l. ob 8. uri zvečer v tajništvu JDS, Narodni dom. — Dnevni red: 1. poročilo odbora, 2. volitev novega odbora, 3. določitev glede članskih prispevkov, 4. izprememba pravil (glede razsodnikov, volitev i. dr.), 5. program dela in ev. proračun, 6. slučajnosti, 7. politično poročilo. — Ob nezadostni udeležbi ob 8. uri se vrši pol ure kasneje občni zbor z istim dnevnim redom ob vsakem številu navzočih. — Ker so na dnevnem redu važni predmeti, naj se blagovoljivo vsi člani občnega zbora točno in zanesljivo udeležijo.

Za vodjo ohranega glavarstva ljubljanske okolice je imenovan dvorni svetnik dr. Ferjančič. Dosedanji vodja, vl. tajnik Golja, je pridružen deželni vladi.

Imenovanja. Inspektor ministristva za prehrano dr. Janko Hočevar je imenovan za upravnika in šefa invalidskega odseka v Novem Sadu. V istem odseku so nadalje imenovani: mornariški komisar v pokoju Milan Vrtovec za računskega svetnika, bivši uradnika vojne penzijske likvidacije v Ljubljani Ivan Perko in Viktor Kajzel pa za računska revidenta. — V ministristvu za socialno politiko so imenovani: inspektor tretjega razreda dr. Leonard Lotrič za inspektorja drugega razreda, sekretar tretjega razreda Arnost Golob za sekretarja drugega razreda in vršilko dolžnosti Ursula Katauer za tajnico tretjega razreda. — Absolvent politične v Zürichu Janko Svajger je imenovan za hidrotehničarja v generalni direkciji vod. —

Imenovanja v poštni službi. Inspektor ministristva za pošto in brzojav Jakob Vrečko je imenovan za načelnika personalnega oddelka v imenovanem ministristvu, nadkomisar dr. Ivan Lamut pa za svetnika pri poštnem in brzojavnem ravnanstvu v Ljubljani.

Imenovanje v finančni službi. Računski svetnik Maks Bradacka je imenovan za knjigovodjo v generalnem inspektoratu finančnega ministristva.

Imenovanje. Carinik Anton Štekar je imenovan za glavnega revizorja pri glavni carinarnici na Jesenicah. —

Upokojitel. Z ozirom na predpis člena 15. zakona o volitvi narodnih poslancev je višji veterinarski nadzornik v poverjenstvu za kmetijstvo v Ljubljani Janko Rajar na lastno prošnjo upokojen.

Vesti o odpravi zasebnih šol v naši kraljevini so silno razburile slovenske in hrvaške klerikalce, med tem ko je vsa ostala javnost z zado-

voljstvom vzela na znanje, da se naredi enkrat konec zasebnemu šolstvu, ki je ali skrajno polovičarsko, ali protinarodno, ali pa strankarsko. Zato je razburjenje klerikalnega časopisja povsem razumljivo, ker po ti vladi in odredbi bo konec raznih konfesionalnih šol, ki se v njih vzgaja mladina — duhu verske nestrpnosti. V strahu pred izvršitvijo tega vladnega sklepa zagrebska klerikalna „Narodna Politika“ prihaja do absurdne ugotovitve, da bi bilo sploh najbolje, da se odpravijo državne šole in nadomestijo s zasebnimi, ker je jasno, da je v kulturnih vprašanjih boljše zasebna nego državna inicijativa. Poleg tega ima država dosti drugega dela, da bi se mogla dosti brigati za šolstvo. To so res tako duhoviti argumenti, da se vladno takoj odklepa vsaki inicijativi v šolskih vprašanjih in prepustila šolsko upravo slovenskim in hrvaškim klerikalcem!

P. n. naročnikom. K tej notici nam pošilja čekovni urad pojasnilo, da se vse vloge, ki so bile vplačane pri poštah uradih, redno vključujejo, oziroma sporočajo naslovitelju še isti dan, ko dosepejo računski poštni uradov, najkasneje pa prihodnjega dne. — K temu pojasnilu dostavljamo, da seveda prav nič ne dvomimo o točnosti notranjega poslovanja tega urada, ki po svojem dobrem ustroju na najboljšem glasu, hoteli smo samo konstatirati, da nam obvestila o nakaznem denarju prihajajo z velikimi zakasnitvami. Krivda mora biti torej na pošti, ki vplačila sprejema in obvestila dostavlja.

Poštni in brzojavni ter telefonski promet z Avstrijo je vsled poštne stavke prekinjen. Naša dunajska, berlinska in praška poročila so vsled tega izostala.

Naš roman. Zaradi obilice gradiva smo morali za danes izpustiti nadaljevanje romana „Prigode gospoda Collina“.

Izvanredni občni zbor društva jugoslovanskih novinarjev se vrši danes v nedeljo ob 10. uri v posebni sobi kavarne Zvezde.

Nova obrtno-nadaljevalna šola se je ustanovila, v zvezi z ljudsko šolo, pri D. M. v Polju pri Ljubljani.

Promet na državnih železnicah ljubljanskega inspektorata se obnovi v polnem obsegu v noči od 16. na 17. januarja. Direktna vlaka št. 1010 in 1011 odpeljeta že 16. januarja iz Zagreba, oziroma iz Ljubljane.

Osební promet na južni železnici se vzpostavi v istem obsegu kakor pred ukinjenjem zopet v ponedeljek, 17. januarja. Poleg tega se še od 17. januarja naprej uvede na progi Maribor-Pragersko-Ormož osebni vlak

Prosveča.

Narodno gledališče.

Drami:
Nedelja, 16. jan.: Strindberg: Smrti ples II. del. Izven.
Ponedeljek, 17. jan.: Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorijski. Izven.
Torek, 18. jan.: Zaprio.
Sreda, 19. jan.: A. Kraigher: Školjka.
Četrtek, 20. jan.: A. Kraigher: Školjka.
Red C.

Opera:
Nedelja, 16. januarja: Verdi: Trubatur. Izven.
Ponedeljek, 17. jan.: Zaprio.
Torek, 18. jan.: Baletni večer, gostovanje moskovskega imperatorskega baleta. Izven.
Sreda, 19. jan.: Baletni večer, gostovanje moskovskega imperatorskega baleta. Izven.
Četrtek, 20. jan.: Baletni večer, gostovanje moskovskega imperatorskega baleta. Izven.
Red E.

Gostovanje ruskega baleta. V torek dne 18., sredo dne 19. in četrtek dne 20. januarja t. l. gostuje v opernem gledališču ruski balet: prima balerina bivšega imperatorskega moskovskega baleta Margarita Froman (klasični plesi) in znamenita karakturna plesalka Julija Bekefi s sodelovanjem solista v. s. a. imperatorskega moskovskega

baleta Maksa Fromana in plesalk baletne študije Margarite Froman (Ane Redel, Natalija Miklaševskaja, Valentina Bjelova in Olga Orlova). Margarita Froman spada med najodličnejše plesalke bivšega imperatorskega moskovskega baleta. Baletno šolo je dovršila leta 1911, z zlato kolajno. Postala je solistka imperatorskega baleta in kmalu nato sprejela angažma v Ameriki, kjer se je njen talent razvijal ter je privedl do nenavadnih uspehov. Leta 1914. se je vrnila na domači oder, kjer ji je uprava takoj po prvih nastopih podelila častno imenovanje prima balerine. Blesteča tehnika, lirčno razpoloženje, strogi stil klasične šole in blagorodstvo moskovske baletne tradicije, to so najodličnejše črte talenta Margarite Froman. Julija Bekefi, ena najznamenitejših ruskih karakturnih balerin, je nastopala z velikim uspehom v Parizu, Berlinu, Londonu in drugih mestih. Poleg imenovanj nastopa na baletnih večerih solist bivšega imperatorskega moskovskega baleta Maksa Froman in plesalk študije Margarite Froman: Ana Redel, Olga Orlova, Natalija Miklaševskaja in Valentina Bjelova. Publiko bo gostovanje znamenitega baleta gotovo zelo zanimalo.

Simon Jenko, Zbrani spisi. Uredil dr. Jože Glonar. V Ljubljani 1921. Izdala in založila Tiskovna zadruga. 8°. Strani 416. Cena 42 K, po pošti 3 K več. V zbirki „Slovenski pisatelji“, kjer izhaja znamenita Prijateljstva dru-

ga izdaja Jurčičevih zbranih spisov, so pravkar izšli tudi Jenkovi zbrani spisi: ne samo pesmi, ampak tudi njegovi pripovedni spisi. Tako imamo sedaj celega Jenka. Izdaja obsega tudi Jenkov življenjepis in uredniške opombe posameznim pesmim, oziroma spisom. Izdaja je enako lično opremljena kot ona Jurčičevih spisov. Knjižga. se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Gledališka revija „Maska“ št. 7. — Ko je izšla prva številka gledališke revije „Maska“, izrekli smo svoje pomisleke, da bi ravno najbolj zainteresirani faktorji — to je igralci — izdajali sami gledališko revijo, a izrazili smo se odločno proti temu, da bi revija pod redakcijo igralcev prinašala kritike. Uredništvo je nekaj časa v poštevno to stališče. Tolklo bolj nas je iznenadila zadnja (7.) številka, ki prinaša članek pod naslovom „Vprašanje ravnatelja kr. opere v Ljubljani“. Nekaj gospod Milivoj E. Lajovic, ki ima z umetnostjo in muziko samo toliko zveze, da je nosilec istega imena kot slovenski komponist Lajovic, je nabral iz starih hrvaških časopisov anonimne pamflete, ki jih je pisal pred letom o sedanjem ravnatelju ljubljanske opere Rukavini nek anonimni dr. Criticus, ker jih zbral v duhiteč šopek, pokropljen z neokusnimi dišavami osebnosti, a ta šopek podaja slovenski javnosti v gledališki reviji „Maska“. Kaj je hotel g. Lajovic doseči, ne vemo. Menda ven

dar ne misli, da je za kulturne ljudi poseben užitek, kadar se jim servirajo „zbrani spisi“ neokusnih pamfletistov, ki so izza plota anonimnosti in bogve kajih ozirov pred leti obmetali umetnika z blatom in nesnago. Še manj razumemo, da si upa uredništvo „Masks“ dati prostora nazorom pamfletista, ker jih je zbral mož, katerega ime v našem umetniškem življenju ravno toliko pomeni kakor neznani gospod Criticus. Mi nočemo na tem mestu braniti g. Rukavino, moramo pa reči, da mora tisti, ki hoče kritično pregledati njegovo umetniško preteklost, poseči po sodbah kritikov, ki nekaj veljajo in ki so se upali podpisati. Takih sodb je nebroj in reči moramo, da se dijametralno razlikujejo od trditve Maskinega pod protektoratom g. Lajovice stoječega anonimca. Uredništvo „Masks“ je žal še v drugič pokazalo obžalovanja vredno pomanjkanje kulturne pojmovanja in sluha. g. Lajovic je dostojen naslednik afere z ruskimi umetniki na našem odru. Ako meni „Maska“ definitivno ostati na tej poti, bomo morali skrbeti, da se široka javnost pobliže informira o njenih tendencah. Mi rabimo resnih gledaliških revij, ne pa maske za teatrske intrige.

Dramatični odsek dijaškega društva „Preporod“ v Ljubljani uprizar v nedeljo dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer v Sokolskem domu na Viču Ivan Cankarjevo farso-tridejanko „Pohujšanje v dolini šentflorijski“. Vstopnice se do-

be v predprodaji pri g. Jeločniku in pri g. Uranu na Glincah. Večerna blagajna se otvori ob pol 8. uri zvečer. — Dijaštvo naklonjeno občinstvo se vjude, no naproša za obilen posej.

Javno predavanje na univerzi se vrši v nedeljo 16. t. m. ob 10. uri dopoldne. Predava g. univ. prof. dr. K. Ozvald „o vzgoji in vzgojevalcih“.

II. simfonični koncert muzike Dravske divizijske oblasti pod vodstvom kapelnika dr. Čerina v ponedeljek 17. t. m. v dvorani Unionsa se prične točno ob 20. uri; konec koncerta pred 22. uro. Vstopnice se dobe v Dolencevi trafiki v Prešernovi ulici. — V ponedeljek ob 10. uri dopoldne se vrši glavna skuš v Unionski dvorani. Glasbeniki se k tej skušnji vjude vabijo.

Za ljudsko prosveto. Na zadnji seji akademskega senata beograjske univerze se je sklenilo, da se prične z delovanjem in svrhu širjenja prosvete med širše kroge ljudstva. Ustanovile se bodo posebne ljudske univerze, v katerih se ujedini akcija vseh prosvetnih in ostalih udruženj. Dr. Gavrilovič, bivši rektor beograjske univerze, je določen, da potuje na Dansko, Švedsko in Norveško, kjer so ljudska vseučišča najbolj razširjena, da proučuje organizacijo in metode teh ustanov.

Ure, zlatnino in srebrnino
611 kupite najceneje pri trdki 52-18
Ivan Pakiz, Ljubljana, Stari trg 20.

Mlad šofer

dober voznik, vešč vsem popravilom
išče boljše službe.

Pismene ponudbe: **Banz**, na upravištvu
«Jutra». 212

Dobre ohranjene, skoraj nove

predale za moko

(50 in 100 kg) in za olje s pločevinastim stojalom prodaja po niski ceni

202 **A. Sušnik** 3-2
železnina, Ljubljana.

Obvestilo.

Obveščava cenj. odjemalce in p. n. občinstvo, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi. **Turistovski čevlji domačega izdelka.** 522 11

Ant. in Jož. Brajer-Kapele
Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

Iščem

družabnika

trgovsko naobr. ženega, s 100.000 do 150.000 kron razpoložljivega denarja za specialno trgovino. Lokali in drugo preskrbljeno. — Naslov pove uprava «Jutra» pod „Special“.

Posestvo s žago

ali mlinom, vodna sila, če tudi zapuščeno, če mogoče ob Dravi ali kje na Gorenjskem **se takoj kupi.**

Anonč. in inform. zavod **Drago Beseljak**, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje b. 214

Večerni tečaj
za krojno risanje (prikrojevanje)
splošne garderobe za gospode po najnovejši metodi se prične koncem tega meseca.
Prijaviti se je najkasneje do 23. t. m.
pri trdki **AND. ZNODAR**, zastopnik učnega zavoda **P. Verdnik**
Ljubljana, Poljanska cesta št. 12. 214

F. BRUMAT
Ljubljana

426 52-20

Manufaktura in tkanine

Mestni trg 25/L

Stroj za pokalice

in 125 zabojev s 3125 steklenicami za pokalice

prodaja **Gospodarska poslovalnica**

Ljubljana, drž. kol. 200

Dražba se vrši v četrtek, dne 20. t. m. ob 10. uri popoldne.

Jos. Stopar

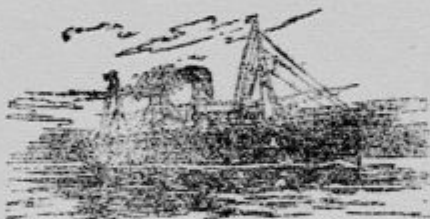
manufakturna trgovina 211 1

Ljubljana, Dunajska cesta št. 5

Iz Havre v Ameriko samo 6 dni.

Edina najkrajša črta preko Havre, Cherbourg in Antwerpen v Newyork.

605 7-1
Vozne listke in zadevna pojasnila izdaja edina koncesijonirana poštovalna pisarna

IVAN KRAKER V LJUBLJANI
Gospodarska (Marije Terezije) cesta št. 13 (Kollzej).

VULKAN® tvornica gumijevih izdelkov

družba z o. z. v Kranju

sprejema v popravilo (vulkanizacijo) vse vrste avtoplaščev in zračnic.

Kupite vsako množino gumijevih odpadkov, zračnic, plaščev itd. po najvišji ceni.

Info. je daje tvornica „Vulkan“ v Kranju, oziroma importna in eksportna družba „Atlanta“ v Ljubljani, Olgaletova ulica 1.

V Somboru in Splitu

je otvorila s 1. januarjem t. l. svoji

podružnici

Zadružna gospodarska banka, d. d.

v Ljubljani, Dunajska cesta 38/L

Slovenska banka v Ljubljani.

Dovoljujemo si naznaniti, da je naš novoustanovljeni zavod „Slovenska banka“, s 30 milijoni kron delniške glavnice, pričel poslovati začasno v prostorih na **Krekovem trgu št. 10**. Pozneje se preseli v lastno hišo, **Stritarjeva ulica št. 7**.

Naš zavod se peča z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli ter:

sprejema vloge na knjižice in tekoči račun, ter jih najugodnejše obrestuje;
eskomptuje in vnovčuje menice, čeke, kupone in izžrebane vrednostne papirje;
financira industrijska in trgovska podjetja;
kupi in prodaja vrednostne papirje, devize in tuji denar;
daje predjme na vrednostne papirje in na knjižne terjatve;
prevzema vrednostne papirje v shrambo in oskrbo;
izvršuje vsa borzna naročila;
izdaja čeke in akreditive na banke v tuzemstvu in inozemstvu.

V poslovni zvezi smo z največjimi **amerikanskimi bankami** ter smo ustanovili posebni **amerikanski oddelek**, kateri vnovčuje na našo banko izstavljene čeke **amerikanskih bank** in posreduje vnovčenje čekov in nakaznic, izstavljenih na druge zavode.

Upravni svet „Slovenske banke“